

Sygn. akt I C 620/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w następującym składzie :

Przewodniczący : SSR Joanna Borkowska

Protokolant : staż. Martyna Suplewska

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2016 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa E. Ś.

przeciwko G. Towarzystwu (...) w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz E. Ś. kwotę 10 000 (dziesięć tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania;
4. nieuiszczone koszty sądowe przenosi na rachunek Skarbu Państwa;
5. nakazuje zwrócić na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w W. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi Widzewa w Łodzi kwotę 1213,45 złotych (tysiąc dwieście trzynaście złotych czterdzieści pięć groszy) tytułem nadpłaty zaliczki na wynagrodzenie biegłego uiszczonej w dniu 26 lutego 2015 roku zaksięgowanej pod pozycją (...)/ (...).

Sygn. akt I C 620/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 czerwca 2014 r. powód E. Ś., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej: (...) S.A. w W.) kwoty 20.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 września 2011 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2.400 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, ewentualnie zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda wskazał, iż w dniu 22 kwietnia 2004 r. w R. M. K. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym i doprowadził do potrącenia pieszego M. Ś. – matki powoda, która doznała obrażeń ciała skutkujących zgonem. Sprawca zdarzenia w chwili wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W.. Śmierć matki była dla powoda

ogromną życiową tragedią, z którą nie pogodził się do dnia dzisiejszego. Pozwany odmówił powodowi wypłaty odszkodowania na rzecz powoda uzasadniając to brakiem podstawy prawnej. Pełnomocnik powoda podniósł, iż roszczona kwota uwzględnia 20% przyczynienie się poszkodowanej do powstałej szkody.

/pozew k. 2 – 7/

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 września 2014 r. pozwany (...) S.A. w W., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma pełnomocnik pozwanego wskazał, iż kwestionuje wszystkie twierdzenia i okoliczności powołane przez powoda poza wyraźnie przyznanymi oraz oświadczył, iż kwestionuje powództwo zarówno co do zasady jak i wysokości. Pozwany podniósł zarzut przyczynienia się poszkodowanej do powstania szkody oraz zakwestionował wysokość dochodzonego pozwem roszczenia wskazując, iż jest ono rażąco wygórowane i nieudowodnione jako dochodzone po 10 latach od wypadku, w sytuacji gdy powód w chwili zdarzenia był dorosłym samodzielnym mężczyzną, który od dłuższego czasu nie mieszkał nawet z matką.

/odpowieź na pozew k. 29 – 32/

Odpis pozwu został doręczony pozwanemu dnia 27 sierpnia 2014 r.

/potwierdzenie odbioru k. 44/

Na rozprawie w dniu 30 października 2014 r. pełnomocnik powoda przyznał okoliczność, iż pokrzywdzona przyczyniła się do powstania szkody w 20%.

/protokół rozprawy z dn. 30.10.2014 r. k. 56 – 58/

Pismem złożonym na rozprawie dnia 23 grudnia 2014 r. pełnomocnik powoda złożył spis kosztów w sprawie wnosząc o ich uwzględnienie przy wydaniu orzeczenia:

1. wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.400 zł
2. wydatki pełnomocnika:
 - a. opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł,
 - b. koszty korespondencji w łącznej kwocie 7,6 zł,
2. koszty sądowe:
 - a. opłata od pozwu w kwocie 1.000 zł.

/pismo procesowe pełnomocnika powoda złożone na rozprawie w dn. 23.12.2014 r. k. 68 – 69, protokół rozprawy z dn. 23.12.2014 r. k. 70 – 71/

W piśmie procesowym z dnia 6 marca 2015 r. pełnomocnik pozwanego podniósł zarzut przyczynienia się poszkodowanej do zaistniałego zdarzenia na poziomie 40% wskazując, iż z analizy jej zachowania wynika, że nie zachowała należytej staranności i usiłowała przejść bezpośrednio za cofającym pojazdem, którego gabaryty uniemożliwiały kierującemu zauważenie sylwetki pieszej przechodzącej bezpośrednio za pojazdem.

/pismo procesowe pełnomocnika pozwanego z dn. 6.03.2015 r. k. 80/

Zarządzeniem z dnia 30 listopada 2015 r., doręczonym dnia 9 grudnia 2015 r., pełnomocnik pozwanego zobowiązany został przez Sąd do sprecyzowania tezy dowodowej dla biegłego z zakresu medycyny sądowej w terminie 7 dni pod rygorem oddalenia wniosku o przeprowadzenie dowodu.

/zarządzenie z dn. 30.11.2015 r. k. 148, potwierdzenie odbioru k. 149/

Postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2016 r. wydanym na rozprawie Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi uchylił punkt 2 postanowienia z dnia 26 marca 2015 r. i oddalił wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny sądowej.

/postanowienie z dn. 19.04.2016 r., protokół rozprawy k. 165 – 167/

Pismem z dnia 7 kwietnia 2016 r. pełnomocnik powoda rozszerzył kwotę dochodzoną pozwem o dalsze 5.000 zł i wniósł tym samym o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 20.000 zł od dnia 9 września 2011 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 5.000 zł od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych. Pełnomocnik powoda wysłał pełnomocnikowi pozwanego odpis pisma listem poleconym w dniu 5 kwietnia 2016 r.

/pismo procesowe pełnomocnika powoda z dn. 7.04.2016 r. k. 159 – 160, potwierdzenie nadania k. 161 – 163/

Pismo procesowe pełnomocnika powoda zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanego dnia 27 kwietnia 2016 r.

/potwierdzenie odbioru k. 176/

Pismem procesowym z dnia 26 kwietnia 2016 r. pełnomocnik pozwanego wskazał, iż nie uznaje powództwa, podtrzymuje dotychczasowe stanowisko w sprawie i wnosi o oddalenie powództwa również w zmodyfikowanym zakresie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania.

/pismo procesowe pełnomocnika pozwanego z dn. 26.04.2016 r. k. 171 – 172/

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 kwietnia 2004 r. w R. kierujący pojazdem marki Ż. M. K. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym i doprowadził do potrącenia pieszego M. Ś. – matki powoda, która doznała obrażeń ciała skutkujących zgonem.

/bezsporne/

Kierujący samochodem dostawczym marki Ż. o nr rej. (...) M. K. włączając się do ruchu manewrem cofania nie zachował szczególnej ostrożności. Nie upewnił się, czy za pojazdem nie znajduje się inny uczestnik ruchu i potrącił idącą pieszą M. Ś.. Popęłił błąd w taktyce jazdy i naruszył zasady ruchu drogowego. Zachowanie kierującego samochodem było bezpośrednią przyczyną zaistnienia wypadku.

Kierujący samochodem marki Ż. wykonując manewr cofania nie upewnił się dostatecznie, czy za pojazdem nie znajduje się przeszkoda, nie zapewnił sobie pomocy innej osoby w celu bezpiecznego wykonania manewru.

Zauważenie w lusterkach pojazdu przeszkody znajdującej się z tyłu pojazdu jest uwarunkowane wieloma czynnikami. Między innymi ustawieniem lusterek, ustawieniem siedziska kierującego i jego położeniem w trakcie manewru. Kierujący wykonywał dwa określone jako szczególne, manewry. Pierwszym z nich był manewr włączania się do ruchu. Zgodnie z zasadami ruchu drogowego kierujący pojazdem włączając się do ruchu jest obowiązany zachować szczególną ostrożność oraz ustąpić pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu. Zachowanie szczególnej

ostrożności polega przede wszystkim na ocenie sytuacji odbywającego się ruchu na całej drodze. Na włączającym się do ruchu ciąży obowiązek ustąpienia pierwszeństwa każdemu uczestnikowi ruchu, w tym pieszemu. Włączający się do ruchu musi czekać aż ustanie ruch na drodze, na którą zamierza wjechać.

Manewr cofania jest w ruchu drogowym określany jako manewr specjalny. Kierujący pojazdem przy cofaniu ma obowiązek ustąpienia pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu i zachować szczególną ostrożność, a w szczególności sprawdzić, czy wykonywany manewr nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia. Ma obowiązek upewnienia się, że za pojazdem nie znajduje się przeszkoda. W razie trudności w osobistym upewnieniu się, kierujący jest obowiązany zapewnić sobie pomoc innej osoby.

Cofanie pojazdu jest manewrem specjalnym, którego inni użytkownicy dróg oraz osoby znajdujące się na drodze cofanego pojazdu w zasadzie nie przewidują. M. K. nie tylko nie zapewnił sobie pomocy osoby drugiej, ale również nie ostrzegął sygnałem dźwiękowym o tym ewentualnych pieszych.

Piesza M. Ś. nie przyczyniła się do zaistnienia wypadku. Piesza -uwzględniając jej wiek i sposób poruszania się - przemieszczała się wzdłuż tyłu pojazdu w sposób bardzo wolny. Sprawność intelektualna oraz możliwość rozpoznawania zagrożenia pieszej w tym wieku był ograniczona. Nie mogła przewidzieć wykonywanego przez kierującego samochodem Ź. manewru cofania. To na kierującym pojazdem ciążył obowiązek upewnienia się, czy za pojazdem nie znajduje się przeszkoda. Jeśli gabaryty pojazdu i sposób wykonywanego manewru utrudniały lub uniemożliwiały kierującemu obserwację drogi za pojazdem, powinien zapewnić sobie pomoc osoby drugiej.

Pieszy obowiązany jest korzystać z chodnika lub drogi dla pieszych, a w razie ich braku – z pobocza. Jeżeli nie ma pobocza lub czasowo nie można z niego korzystać, pieszy może korzystać z jedni, pod warunkiem zajmowania miejsca jak najbliżej jej krawędzi i ustępowania miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi. Poruszając się po poboczu lub jezdni obowiązany iść lewą stroną drogi. Jezdnia nie jest przeznaczona dla ruchu pieszych, jednakże mogą oni z niej korzystać wyjątkowo, zachowując szczególne zasady. obowiązek ustąpienia pierwszeństwa nadjeżdżającemu pojazdowi oznacza obowiązek zejścia z jezdni lub nawet zatrzymania się, jeżeli kontynuowanie ruchu w inny sposób nie jest możliwe. Poruszanie się lewą stroną drogi związane jest z widocznością jadących tym samym pasem jezdni, po którym porusza się pieszy, pozwalając mu w odpowiednim momencie ustąpić pierwszeństwa pojazdowi. Pieszy ma obowiązek ustąpienia pierwszeństwa pojazdowi jadącemu z przeciwka, a nie włączającemu się do ruchu – jak w przypadku zdarzenia będącego przedmiotem sprawy.

/dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej, analizy i rekonstrukcji wypadków drogowych Z. G. z dn. 20.06.2015 r. k. 98 – 109 wraz z załącznikami k. 110 – 115, uzupełniająca opinia z dn. 2.09.2015 r. k. 136 – 138/

W chwili zgonu M. Ś. miała 82 lata. Była sprawna fizycznie, przez ostatnie 50 lat życia – bez jednego roku – chodziła na piesze pielgrzymki do C.. M. Ś. mieszkała sama w R., nie chciała mieszkać z żadnym z dzieci. Powód wyprowadził się z domu rodzinnego w 1973 roku. Ojciec powoda zmarł w 1992 roku. Powód ma czworo rodzeństwa.

/dowód z przesłuchania powoda w charakterze strony, protokół rozprawy z dn. 19.04.2016 r. k. 165 – 167/

Powód wraz z żoną i dziećmi odwiedzał matkę prawie co tydzień, podobnie jak reszta rodzeństwa. Dzwonili do siebie 3 – 4 razy w tygodniu. Powód z żoną spędzali z M. Ś. wszystkie Święta, w razie wyjazdów zabierali ją ze sobą, a także czasem spędzali wspólnie urlop. Poszkodowana często odwiedzała powoda. Dzieci powoda spędzały wakacje u poszkodowanej. M. Ś. była dobrą osobą, niekonfliktową, pamiętała o wszystkich urodzinach i imieninach. Powód chodził z matką na pielgrzymki, matka przyjechała do niego na przysięgę pomimo iż nie miała ani czasu ani pieniędzy.

/dowód z zeznań świadka J. Ś., protokół rozprawy z dn. 30.10.2014 r. k. 56 – 58, dowód z przesłuchania powoda w charakterze strony, protokół rozprawy z dn. 19.04.2016 r. k. 165 – 167/

O śmierci matki powód dowiedział się w dniu wypadku od siostry w czasie rozmowy telefonicznej. Wiadomość wywołała u powoda szok. Powód do szpitala przyjechał następnego dnia po wypadku. Odwiedził sprawcę zdarzenia, który nie przeprosił.

/dowód z przesłuchania powoda w charakterze strony, protokół rozprawy z dn. 19.04.2016 r. k. 165 – 167/

Powód bardzo przeżył śmierć matki z którą był mocno związany. Stał się bardzo nerwowy, cały czas wspomina wypadek. Wraz z żoną co miesiąc odwiedza grób matki jadąc w odwiedziny do siostry. Miał podwyższone ciśnienie, cholesterol, leczył się u lekarza rodzinnego. Powód odczuwa żalobę po matce do chwili obecnej. Odczuwał pustkę, matka często mu się śniła, czasem płakał.

/dowód z zeznań świadka J. Ś., protokół rozprawy z dn. 30.10.2014 r. k. 56 – 58, dowód z przesłuchania powoda w charakterze strony, protokół rozprawy z dn. 19.04.2016 r. k. 165 – 167/

Powód ma w chwili obecnej 66 lat.

/bezsporne/

M. K. w chwili wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z (...) S.A. w W..

/bezsporne/

Powód, reprezentowany przez Biuro Pomocy (...), zgłosił stronie pozwanej roszczenie w związku ze śmiercią matki. Szkada została zarejestrowana przez pozwanego dnia 31 sierpnia 2011 r.

/zgłoszenie szkody nr (...) k. 35 – 36/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego przedstawionego przez strony.

Przy ustalaniu podstawy i zakresu odpowiedzialności strony pozwanej za zdarzenia szkodzące Sąd oparł się na dowodzie z opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej Z. G.. Zastrzeżenia do opinii w jej kształcie podstawowym zgłaszała strona pozwana wskazując, iż przy wydaniu opinii biegły oparł się wyłącznie na zachowaniu M. K., bez uwzględnienia działania poszkodowanej M. Ś.. W ocenie Sądu w sporządzonej opinii uzupełniającej biegły należycie ustosunkował się do zastrzeżeń pełnomocnika pozwanego, odpowiedział na zadane pytania i wyjaśnił wątpliwości. Z uwagi na powyższe Sąd przyznał przedmiotowej opinii wiarę w całości uznając ją za rzetelną, spójną i profesjonalną, a zatem posiadającą walor pełnowartościowego źródła wiedzy specjalnej w sprawie.

Sąd postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2016 r. uchylił punkt 2 postanowienia z dnia 26 marca 2015 r. i oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny sądowej z uwagi na fakt, iż pełnomocnik pozwanego zobowiązany zarządzeniem z dnia 30 listopada 2015 r., doręczonym dnia 9 grudnia 2015 r., do sprecyzowania tezy dowodowej dla biegłego z zakresu medycyny sądowej w terminie 7 dni pod rygorem oddalenia wniosku o przeprowadzenie dowodu, nie wywiązał się z przedmiotowego obowiązku. Z uwagi na powyższe, stosownie do informacji biegłego sądowego z zakresu medycyny sądowej W. K., wydanie opinii na podstawie tezy wnioskowanej przez pełnomocnika pozwanego, było niemożliwe jako zbyt ogólnej.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód dochodził zasądzenia od strony pozwanej zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek śmierci jego matki. Strona pozwana nie uznała powództwa ani co do zasady ani co do wysokości, podnosząc zarzut przyczynienia się poszkodowanej M. Ś. do zdarzenia oraz rażące wygórowanie dochodzonego przez powoda

roszczenia. Spór między stronami dotyczył zatem zarówno zakresu odpowiedzialności pozwanego jak i ustalenia wysokości „odpowiedniego zadośćuczynienia” za śmierć osoby bliskiej. W ocenie Sądu powództwo podlegało uwzględnieniu jedynie w części.

Według art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia.

Również zgodnie treścią przepisu art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z zm.) z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierowca pojazdu mechanicznego są zobowiązani – na podstawie prawa – do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę. W tej sprawie odstawą odpowiedzialności sprawcy szkody był przepis art. 436 § 1 k.c.

W rozpoznawanej sprawie zdarzenie, z którego powód wywodzi swoje roszczenie, miało miejsce przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., wprowadzającego możliwość przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, co uniemożliwia zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia w oparciu o § 4 komentowanego przepisu. Podstawę roszczenia powoda w tej sytuacji stanowi jednak art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., o którego dopuszczalności zastosowania wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu składu 7 Sędziów z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie III CZP 2/14, w którym wyrażono jednoznaczny pogląd prawny, iż za krzywdę, powstałą wskutek śmierci poszkodowanego spowodowanej czynem niedozwolonym popełnionym przed dniem 3 sierpnia 2008 r. najbliższemu członkowi rodziny przysługuje zadośćuczynienie na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. zachodzi w przypadku zajścia następujących przesłanek: naruszenia dobra osobistego powodującego szkodę niemajątkową oraz związku przyczynowego pomiędzy tym naruszeniem a szkodą niemajątkową, która spowodowana jest tym naruszeniem. Wskazuje się, że przesłanką przyznania obu świadczeń przewidzianych w art. 448 k.c. jest również wina sprawcy naruszenia dobra osobistego.

Katalog wskazany w art. 23 i 24 k.c. ma charakter otwarty. Ugruntowanym jest stanowisko, iż należą do niego również więzi rodzinne, które mogą ulec naruszeniu poprzez spowodowanie śmierci osoby najbliższej. W przypadku śmierci w wyniku wypadku komunikacyjnego krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, a krzywdą osób mu bliskich jest naruszenie ich dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej.

Przekładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż w ocenie Sądu M. K. naruszył dobro osobiste powoda E. Ś. w postacią prawa do więzi rodzinnych łączących go z matką. M. K., za którego odpowiedzialność cywilną ponosi strona pozwana, kierując samochodem dostawczym marki Ż. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym i doprowadził do potrącenia pieszego M. Ś. – matki powoda, która doznała obrażeń ciała skutkujących zgonem. Wina M. K. w świetle opinii biegłego Z. G. była niewątpliwa.

Rozważając istnienie przesłanek odpowiedzialności pozwanego wskazać należy, iż strona pozwana podniosła zarzut przyczynienia się poszkodowanej M. Ś. do doznanej szkody. Stosownie do treści art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Możliwość obniżenia odszkodowania istnieje w razie ustalenia, iż pomiędzy działaniem lub zaniechaniem poszkodowanego a powstałą szkodą istnieje taki związek, że bez owej aktywności albo nie doznałby on szkody w ogóle, albo też wystąpiłaby ona w mniejszym rozmiarze. Przyczynowość rozpatrywana winna być w kategoriach adekwatności (por. Art. 362 KC, Zagrobelny [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 7, Warszawa 2016).

W oparciu o opinię biegłego sądowego Z. G. Sąd ustalił również, iż poszkodowana M. Ś. nie przyczyniła się do zaistnienia zdarzenia szkodzącego i doznanej szkody. Z opinii tej, której Sąd przyznał wiarę w całości, wynika jednoznacznie, iż odpowiedzialność za zaistnienie zdarzenia z dnia 22 kwietnia 2004 r. ponosi M. K.. Kierujący

pojazdem marki Ż. zaniechał zachowania należytej staranności przy wykonywaniu samochodem dostawczym manewru specjalnego tj. manewru cofania. Wskazać zaś należy, iż to na kierującym spoczywał obowiązek zachowania szczególnej ostrożności i powzięcia wszelkich środków służących zapobieżeniu szkody. Jednocześnie z opinii biegłego nie wynika, aby w jakikolwiek sposób do zaistnienia szkody przyczyniła się M. Ś., która nie miała możliwości przewidzenia zachowania kierującego pojazdem marki Ż.. Z uwagi na powyższe Sąd uznał zarzut pozwanego dotyczący przyczynienia się poszkodowanej M. Ś. do zaistnienia i rozmiaru szkody za chybiony.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, przyznawanego w oparciu o art. 448 k.c. należy mieć na względzie jakiego rodzaju dobro osobiste zostało naruszone, w jakim stopniu, to jak szeroki był zakres negatywnych konsekwencji naruszenia, a także stopień winy sprawcy naruszenia (tak m. in. SN w wyroku z dnia 24.01.2008 r., I CSK 319/07, Monitor Prawniczy 2008 r., nr 4, poz. 172). Wskazuje się, iż co do zasady utrata osoby najbliższej jest dla pokrzywdzonego dolegliwością psychiczną o natężeniu większym, niż naruszenie dóbr osobistych innego rodzaju.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż w ocenie Sądu powód wskutek śmierci matki M. Ś. doznał naruszenia dobra osobistego w dość poważnym stopniu, który jednak uzasadniał uwzględnienie żądania jedynie częściowo.

Na podstawie dowodu z zeznań J. Ś. – żony powoda oraz przesłuchania go w charakterze strony Sąd ustalił, iż zmarła M. Ś. stanowiła ważny element życia powoda. Powód był dość mocno związany z matką oraz z całą rodziną. Ojciec powoda zmarł wcześniej. Poszkodowana czynnie uczestniczyła w życiu całej rodziny, była postrzegana jako osoba dobra i pomocna, zawsze pamiętająca o ważnych okazjach. Bez wątplenia zatem poszkodowana stanowiła dla powoda istotne oparcie emocjonalne. Nagła śmierć matki wywołała u powoda szok i zdenerwowanie, co miało wpływ także na jego stan zdrowia. Powód do chwili obecnej odczuwa żalobę, pustkę spowodowaną doznaną stratą, co jest szczególnie odczuwalne w czasie Ś. i innych okoliczności. Na rozmiar krzywdy powoda wpływa również brak uzyskania przeprosin czy wyjaśnień od sprawcy wypadku. Bez wątplenia zatem utrata matki wskutek tragicznych okoliczności była dla powoda bardzo krzywdząca.

Niemniej jednak w ocenie Sądu należy także uwzględnić, iż w chwili śmierci matki powód był już mężczyzną w średnim wieku – miał bowiem 54 lata. Powód posiadał swoją rodzinę, żonę i dzieci. Co więcej, powód jest jednym z pięciorga rodzeństwa. Wskutek śmierci matki nie został osamotniony. Powód nie mieszkał również z matką od 1973 roku. oceniając rozmiar krzywdy powoda nie sposób również wziąć pod uwagę, iż w chwili śmierci M. Ś. miała 82 lata, a zatem nie była już osobą młodą. Zaawansowany wiek poszkodowanej powodował zatem potencjalnie większą możliwość jej śmierci. Uwzględniając czynniki obiektywne wskazać należy, iż śmierć matki mającej 82 lata nie spowodowała zatem szoku tak głębokiego jaki wywołałaby, gdyby chodziło o osobę młodą, osieracającą dziecko dopiero wkraczające w dorosłe życie. Brak jest jednocześnie dowodów, iż śmierć M. Ś. wywołała u powoda poczucie osamotnienia i pustki czy też uszczerbek na zdrowiu wykraczające po granice przeciętnej żaloby odczuwanej po śmierci matki.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że rozmiar doznanej przez powoda krzywdy w związku ze śmiercią matki M. Ś. uzasadnia przyznanie na jego rzecz zadośćuczynienia w łącznej wysokości 10.000 zł, która to kwota w ocenie Sądu stanowi wystarczające zadośćuczynienie za naruszenie dobra osobistego powoda w postaci jego prawa do zachowania więzi rodzinnych. Żądanie przekraczające tę kwotę jako nadmierne podlegało zaś oddaleniu.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., art. 455 k.c., art. 817 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.). Powód, reprezentowany przez Biuro Pomocy (...), zgłosił stronie pozwanej roszczenie w związku ze śmiercią matki w dniu 31 sierpnia 2011 r. Jednocześnie powód nie przedstawił dowodu, że żądanie zostało zgłoszone w skonkretyzowanej wysokości. W ocenie Sądu zatem, z uwagi na powinność przeprowadzenia przez stronę pozwaną postępowania likwidacyjnego z zachowaniem terminu 30 –

dniowego terminu od dnia 31 sierpnia 2011 r., roszczenie w kwocie dochodzonej pozwem i zasądzonej przez Sąd stało się wymagalne dopiero od dnia następującego po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu.

Z uwagi na powyższe żądanie zasądzenia odsetek ustawowych zasługiwało na uwzględnienie dopiero od dnia 28 sierpnia 2014 r., zaś w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 102 k.p.c., nie obciążając powoda, pomimo przegrania przez niego procesu w przeważającej części, kosztami postępowania. Możliwość zastosowania przedmiotowego rozstrzygnięcia należy do dyskrecjonalnej oceny Sądu. Ocena ta charakteryzuje się swobodnym uznaniem, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy dokonanymi przez Sąd rozstrzygający sprawę (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 2015.06.26, I ACa 37/15, LEX nr 1771332). Uznaje się, iż za odstąpieniem od obciążenia strony przegrywającej kosztami przemawia m.in. okoliczność, iż strona przegrywająca znajduje się w wyjątkowo trudnej sytuacji majątkowej, czy też fakt, iż strona wygrywająca nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu z uwagi na korzystanie ze stałej obsługi prawnej (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 15 maja 2015 r., I ACa 51/15, LEX nr 1734657).

Po wszechstronnym rozważeniu zarówno okoliczności sprawy, jak i pozycji stron w niniejszym postępowaniu Sąd doszedł do przekonania, iż w sprawie w odniesieniu do powoda zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 102 k.p.c. Powód jest osobą w zaawansowanym wieku i wraz z żoną utrzymują się z emerytury w stosunkowo niewielkiej wysokości. Co więcej, żądanie zasądzenia zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci pozbawienia prawa do więzi rodzinnych jest trudne do wycenienia i w dużej mierze zależy od oceny Sądu. Występując z roszczeniem powód miał subiektywne przekonanie o zasadności swojego żądania zarówno co do zasady jak i co do wysokości. W ocenie Sądu za zasadnością zastosowania art. 102 k.p.c. przemawia również fakt, iż strona pozwana jest profesjonalistą w obrocie, korzystającą ze stałej obsługi prawnej a zatem nie ponoszącą dodatkowych kosztów obsługi prawnej.

Z wyżej wskazanych względów na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. Nr 90, poz. 594) Sąd postanowił nie obciążać powoda nieuiszczonymi kosztami postępowania tymczasowo poniesionymi w toku postępowania przez Skarb Państwa.

Na podstawie art. 80 ust. 1 w zw. z art. 84 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2014.1025 z dnia 2014.08.01) Sąd nakazał zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi na rzecz strony pozwanej kwotę 1.213,45 zł tytułem nadpłaconej zaliczki.